

έλληνικά σχολεία πάντα τῆς βουλγαροφώνου χώρας ; Οὐχί.

Καί ἰδοὺ τὸ δεύτερον αἷτιον, δι' ὃ ἀντέχει εἰσέτι τὸ βάρβαρον τοῦτο ἴδιωμα.

Οἱ διδάσκαλοι οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀναμφισβητήτως εἶνε ἥρωες εἰς τὴν ἐργασίαν των. Οἱ πλείστοι τούτων, τελειόφοιτοι τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ τοῦ Διδασκαλείου, ἢ τοῦ Γυμνασίου, ἢ καὶ κατωτέρων μόρφωσιν ἔχοντες, πάντες δηλαδὴ οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὰς πόλεις, τὰς κώμας καὶ τὰ μεγάλα χωρία, ἐπεδείξαντο θαύματα ἐνθουσιασμοῦ περὶ τὴν ἐργασίαν, ὑπεραιθρώπως κρωσιωμένοι εἰς τὴν ἱεράν των ἀποστολὴν ἐν μέσῳ ποικίλων γνωστῶν ἀντιξῶων περιστάσεων, καὶ μάλιστα γλίσχρως ἀμειδόμενοι. Ἀριερωσεν καὶ ἀριερούνη πᾶσιν τὴν ἰκμάδα τῆς διανοίας των, ὅλον τὸ αἶμα τῆς καρδιάς των εἰς τὴν ποικίλην διαπαιδαγωγίαν των μαθητῶν των.

Καὶ αἱ διδασκαλίαι αἱ πλείεσται, ἀπόφοιτοι τῶν διδασκαλείων καὶ ἀνωτέρων παρθεναγωγείων, ὡσαύτως ἐπετέλεσαν θαύματα, ἥρωίδες ἀναδειχθεῖσαι καὶ μάλιστα εἰς τὸ ἦθος τῶν μαθητριῶν των διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ αὐταπαρνήσεως σπουδῆς ἐπιδράσασαι. Ἐνέπνευσαν εἰς πολλοὺς μαθητικοὺς πληθυσμοὺς τὰ αἰσθηματὰ τῆς ἀγνῆς καὶ φιλοπάτριδος ψυχῆς των, συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς διαίτης οὐ μόνον τῶν μαθητριῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν οἰκογενειῶν καὶ ἐν γένει ὑπῆρξαν ἀπόστολοι τῆς ἡμερώσεως τοῦ ἤθους καὶ κήρυκες τῆς φιλοπατρίας.

**

*

Με τοιοῦτον λοιπὸν ἀγαθὸν ὄλικόν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, δικαί καὶ ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν δὲν ἐγένετο ἀνάλογος πρόοδος ;

Αἷτιον τούτου ἦτο, ὡς ἐλέχθη, καὶ ἐν μέρει καὶ σήμερον εἶνε ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἄλλων μὲν μαθημάτων μάλιστα δὲ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ ἰδιαίτατα τῆς πραγματογνωσίας.

Καὶ πρωτίστως τὰ λεγόμενα νηπιαγωγεῖα, τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσουν ὡς βᾶσις τῆς δημιουργικῆς ταύτης ἐργασίας, εἰργάσθησαν ἀμεθόδως ὡς πρὸς τοῦτο. Τὰ νηπιαγωγεῖα εἶδε νὰ ἀντικαταστήσουν τὸν μητρικὸν οἶκον ἐν τῇ μαθήσει τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης. Διότι τὰ παιδία διάγουν πλείονας ὥρας εἰς τὰ νηπιαγωγεῖα καὶ ἀναστρέφονται μετὰ τῶν Ἑλληνίδων διδασκαλισσῶν πλείονα χρόνον τῆς ἡμέρας ἢ μετὰ τῶν μητέρων των. Διότι οἱ παῖδες οὗτοι, ἐγειρόμενοι τὴν πρωίαν καὶ μόλις προφθάνοντες νὰ ἀνταλλάξουν ὀλίγας λέξεις μετὰ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν των, σπεύδουν ἀπὸ τῆς 7ης καὶ 8ης πρωϊνῆς ὥρας εἰς τὴν σχολὴν καὶ συναναστρέφονται εἰς πάσας τὰς σχέσεις τοῦ βίου των μετὰ τῆς διδασκαλίας μέχρι τῆς 5ης ἑσπερινῆς συνεχῶς. Ἐνεαίωρος λοιπὸν μετ' Ἑλληνίδος μητρός, τῆς διδασκαλίας, διαμονῆς, θὰ ἐπῆρκει νὰ καταπνίξῃ τὴν ὀλιγόωρον ἐπίδρασιν τῆς φυσικῆς μητρός. Καὶ ἡ διάρκεια τῆς φοιτήσεως δὲν εἶνε μονοετής, ἀλλὰ τριετής καὶ τετραετής. Θὰ ὠμίλουν λοιπὸν ἀπταιστως τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, ἐὰν ἐγένετο μεθοδικὴ διδασκαλία αὐτῆς καὶ δὲν θὰ ἦ δυνατό νὰ ἀντίσχη τὸ βάρβαρον ἴδιωμα εἰς τὴν ὀρμὴν τῆς ἐλληνικῆς. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο τὸ